

overvældende Grad, ligesom heller ikke det Spille- rum kan faas med Mulkteringen, som er nød- vendig, for at den kan træde frem med den for- nødne Virkning der, hvor der var Grund til at tage rigtigt fat. Det blev udtalt — jeg tror af den høitærede Minister — at der ogsaa fra Skoledirektionen var kommet Udtalelser om, at det skulde være uheldigt at der kunde ske Ud- pantning for Skolemulkterne, fordi man derved vilde unddrage Familien dens Subsistensmidler, medens derimod Mulkten ved Afsoning vilde komme til at hvile paa Faderen; men jeg tør dog tillade mig at mene, at i Neglen og navnlig for deres Bedkommende, som ere uformuende og henviste til at benytte Børnenes Arbeidskraft — hvilket især er Grund til, at Børnene forsonne i en be- tydelig Grad — er Mandens Lid den eneste eller vigtigste Indtægtskilde for Familien, og derfor vil Afsonet ikke være mindre paa Grund af de Dage, han maa tilbringe i Fængsel, end om han betalte Mulkten kontant, saa den Grund tror jeg ikke kan være meget væsentlig mod Forslaget. Men der er et andet Hensyn, som gjør sig gjældende i Hen- seende til Afsoningen. Den er i Virkeligheden ikke skiftet til at gjøre et godt Indtryk selv hos dem, der ikke rammes af den. Det har med eller uden Grund vaakt meget ondt Blod omkring i Be- folkningen selv hos dem, som have den mest le- vende Interesse for at lade deres Børn søge Sko- len og aldrig enten selv have været i det Tilfælde eller kunne forudsættes at komme i det Tilfælde, at de skulle affone saadanne Bøder. Jeg tror, som sagt, det er af den Slags Nødvægemidler, som man kun skal stride til i yderste Nødsfald.

J. Andersen: Ja, jeg hører nu, at jeg skal have misforstaaet Lovforslaget, og at det ikke skal være Sogneraadets Formand, men Præsten, der skal føre Forhandlingen. Det staar imidlertid ingensteds, og jeg vilde finde det meget naturligt, om en Sogneraadetsformand vilde betakke sig for ved disse Forhandlinger at skulle træde tilbage for Præsten. Der staar i Lovforslaget, at Præsten skal „overvære“ Forhandlingen, men dermed er ikke sagt, at han skal føre Forhandlingen, og jeg for mit Bedkommende vilde anse ham for fuld- kommen uberettiget dertil. Skulde han have Myn- dighed dertil, maatte Lovforslaget være ganske an- derledes omfattende; der maatte da stables en Skolekommission, bestaaende af Sognepræsten som Formand og saa og saamange Medlemmer osv. Disse Smaating ere imidlertid ikke Hovedsagen i Lovforslaget. Det Væsentlige er den Lante, som er nedlagt deri, og den billiger jeg fuldkommen. — Jeg har ved Udtalelserne fra det ærede konge- valgte Medlem (C. Rasmussen) og det ærede Medlem fra Odense (W. Petersen) faaet Bestyr- kelse paa min tilfjelligere Mening, at vi alle Steder foretage os Noget, som slet ikke har Gjennemslutning i Forordningen af 1814, idet man blot holder sig

til, hvad man finder hensigtsmæssigt og rigtigt. Derfor kunde det være meget godt, om man kunde faae en Lov, der gav de stedlige Autoriteter den Myndighed, som de to ærede Medlemmer nu have sagt udøves paa begge Steder. Jeg for mit Bedkommende kunde give lignende Oplysninger. Man maa jo hjælpe sig igjennem med Forord- ningen af 1814, som den er; men den er, som jeg har bemærket, slet ikke mere tidssvarende.

C. Møller: Jeg betragter denne Sag som, jeg kan gjerne sige, ganske særdeles vigtig, og der- for tør jeg maasse tillade mig at yttre et Par Ord om den, før den gaar videre. Strax da jeg saae Lovforslaget, kan jeg ikke negte, at det til- talte ogsaa mig, navnlig med det for Die, at den her foreslaaede Form for Mulkteringen maatte kunne have en noget bedre Virkning end den Form, man hidtil har anvendt med de, jeg kan gjerne sige, Smaaskillinge, som nu paalignes de Bedkom- mende. Ved imidlertid nærmere at overveie Sa- gen og overtænke alle de enkelte Tilfælde, som jeg i min Virksomhed som Medlem af Skoledirektionen i en Snæs Aar har været Vidne til, gif det temme- lig hurtigt op for mig, at man ved at stemme for et Lovforslag som det her foreliggende i Virkelig- heden stemte for, at al Mulktering saldt bort paa saadanne Steder, hvor Sogneraadet anser det for rigtigt ikke at mulktiere. Det er vist Noget, som vi Alle have erfaret, at der paa det hele Skole- omraade hersker forskjellige Meninger. Enkelte mene, at Frihed ogsaa paa dette Omraade er det Bedste, og at man ganske roligt kan overlade til Forældre og Børgere at sørge for, at deres Børn blive underviste, saa at der altsaa ikke her behøves nogen Dvaang. Jeg for mit Bedkommende vilde imidlertid anse det for meget sørgeligt, om man gif den Ve, idet det da meget snart vilde vise sig, at man derved var gaaet til noget i høieste Grad Bellageligt. Det vilde i Løbet af ganske faa Aar føre til, at en hel Del af den fattige Klasse Børn slet ikke fik nogen Undervisning. Naar jeg sagde, at Vedtagelsen af Lovforslaget vilde betyde det Samme, som at der paa flere Steder slet ikke blev mulktieret, saa er det begrund- det i, at Afgjørelsen af Spørgsmaalet, om der skal mulktieres, for en Del overlades til Sogne- raadets Skjøn; det skal høre paa Grundene for ikke at mulktiere, og erkendes det, at disse ere vægtige, skal der heller ikke mulktieres. Er der nu Tale om et Sogneraad, som ikke vil mulktiere, saa bliver Konsekvensen deraf, at der ikke bliver mulk- tieret, idet de overordnede Autoriteter i Virkelighe- den ikke have noget Middel, hvorved de kunne fremtvinge Mulkteringen. Der er af flere ærede Talere hentydet til, at man ude i Landet ikke strengt holder sig til Forordningen af 29de Juli 1814, og det kan jeg ogsaa erkjende. Jeg tror, at i Almindelighed har det udviklet sig saaledes paa Landet, at hvor der virkelig er en særdeles